

PRO BONO

Máj/2023

1. NOVELA CIVILNÉHO SPOROVÉHO PORIADKU

Novela Civilného sporového poriadku sa venuje právnej úprave náhrady trov konania.

2. NOVELA STAVEBNÉHO ZÁKONA

Novinky sa dotknú aj oblasti participácie verejnosti v procese prijímania územnoplánovacej dokumentácie, a to prijatím novely stavebného zákona.

3. NOVELA ZÁKONA O FONDĚ NA PODPORU VZDELÁVANIA

Zmeny sa po novom dotýkajú aj oblasti Fondu na podporu vzdelávania, a to najmä možnosti študentov predčasne splatiť pôžičku z tohto fondu.

4. NOVELA ZÁKONA O VÝBERE MÝTA

Novela zákona o výbere mýta má za cieľ odstránenie negatívneho vplyvu na vodičov a prevádzkovateľov niektorých typov vozidiel, ktorí sú neprimerane prísne a viacnásobne sankcionovaní za prípadné porušenie jednotlivých povinností na úseku výberu mýta.

5. ZÁKON O EURÓPSKOM HLAVNOM MESTE KULTÚRY

Slovensko bude už po druhýkrát hostiť titul Európske hlavné mesto kultúry. Kým v roku 2013 sa týmto titulom pýšili Košice, v roku 2026 sa Európskym mestom kultúry stane Trenčín.

6. ZÁKON O REGISTRÍ TRESTOV

Hlavným cieľom zákona o registri trestov je implementácia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/816, ktorým sa zriaďuje centralizovaný systém na identifikáciu členských štátov, ktoré majú informácie o odsúdeniach štátnych príslušníkov tretích krajín a osôb bez štátnej príslušnosti (ECRIS-TCN), s cieľom doplniť Európsky informačný systém registrov trestov, a ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2018/1726 a transpozícia smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/884 zo 17. apríla 2019, ktorou sa mení rámcové rozhodnutie Rady 2009/315/SVV, pokiaľ ide o výmenu informácií o štátnych príslušníkoch tretích krajín a pokiaľ ide o Európsky informačný systém registrov trestov (ECRIS), a ktorou sa nahrádza rozhodnutie Rady 2009/316/SVV.

NOVELA CIVILNÉHO SPOROVÉHO PORIADKU

Novela Civilného sporového poriadku sa venuje právnej úprave náhrady trov konania.

Dňa **18. mája 2023** bol Národnou radou Slovenskej republiky prijatý zákon č. **201/2023** (ďalej len „novela“), ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. **160/2015** Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) a ktorým sa mení a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. **71/1992** Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“).

→ Dôvody prijatia novely

Podľa doteraz účinnej právnej úpravy o nároku na náhradu trov konania rozhodol aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Pokiaľ bol v takomto rozhodnutí nárok priznaný, o výške náhrady trov konania rozhodol súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydával súdny úradník. V doterajšej právnej úprave tak absentovala lehota, do ktorej má byť uznesenie obsahujúce výšku náhrady trov konania vydané po tom, ako bol už nárok súdnym rozhodnutím priznaný.

Podľa predchádzajúcej právnej úpravy obsiahnutej v Občianskom súdnom poriadku, o povinnosti nahradit' trovy konania rozhodol súd spravidla na návrh v rozhodnutí, ktorým sa konanie končilo, pričom účastník, ktorému bol nárok na náhradu trov priznaný bol povinný trovy konania vyčísliť najneskôr do troch pracovných dní odo dňa vyhlásenia takéhoto rozhodnutia. Ak bolo vyhlásené rozhodnutie, ktorým súd priznal nárok na náhradu trov konania, účastník konania následne v lehote zaslal vyčíslenie trov konania. Do vyhotovenia písomného znenia rozhodnutia súd mohol ustáliť presnú výšku náhrady, ktorá bola priznaná a účastníkovi bolo doručené rozhodnutie už s vymedzením výšky priznanej náhrady trov konania, pričom uplynutím lehoty na prípadne podanie opravného prostriedku účastník konania disponoval exekučným titulom nielen k nároku, ktorý bol predmetom súdneho konania, ale aj k nároku na náhradu trov konania, čo umožňovalo začať s vymáhaním oboch nárokov súčasne v rámci jedného vykonávacieho konania.

Okrem toho Občiansky súdny poriadok zakotvoval ustanovenie, podľa ktorého v zložitých prípadoch,

najmä z dôvodu väčšieho počtu účastníkov konania alebo väčšieho počtu nárokov uplatňovaných v konaní mohol súd rozhodnúť, že o trovách konania rozhodne do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Teda aj pre prípady považované za „zložité“ bola zakotvená zákonná lehota 30 dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Nezakotvenie žiadnej lehoty pre vydanie uznesenia k náhrade trov konania vedie podľa dôvodovej správy k tomu, že v praxi dochádza k situáciám, kedy bol síce účastníkovi súdneho konania nárok na náhradu trov konania priznaný súdnym rozhodnutím, ale ani po niekoľkých mesiacoch od vydania takéhoto rozhodnutia nie je výška nároku ustálená a nie je ju možné vymáhať. V praxi tak nastávajú situácie, kedy si účastník konania, ktorému bol priznaný nárok na náhradu trov konania musí v samostatnom vykonávacom konaní uplatňovať nárok, ktorý bol predmetom súdneho konania a až následne, s časovým odstupom, nárok na náhradu trov konania. To viedlo jednak k zvýšenej administratívnej, časovej, ale aj finančnej záťaži účastníka konania, ale aj k zhoršeniu jeho situácie v prípadnom exekučnom konaní, keďže medzi časom si môžu nároky voči tomu istému dlžníkovi začať vymáhať aj ďalší veritelia a plynutím času sa tiež zvyšujú možnosti dlžníka účelovo sa zbavovať majetku.

Zakotvením lehoty na vydanie uznesenia k náhrade trov konania dôjde k posilneniu právnej istoty účastníkov konania a zvýšeniu kvality fungovania súdneho systému. Podľa predkladateľov novely sa predpokladá, že ubudnú prípady, kedy vydanie uznesenia o náhrade trov konania trvá neprimerane dlho a zároveň bude určená objektívna hranica, od ktorej sa bude možné odraziť pri posúdení, či nedochádza k prietahom v konaní. Taktiež je potrebné zdôrazniť, že nová lehota je pomerne dlhá a aj vzhľadom na minulú prax by jej dodržiavanie nemalo súdy neprimerane zťažovať ani im spôsobovať problém.

Z pohľadu vlastného textu novely a jej vplyvu na CSP, možno hovoriť o úprave ustanovenia **§ 262 ods. 2** CSP a doplnení nového prechodného ustanovenia **§ 471d** CSP.

„O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie v lehote do 60 dní po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník“ (ustanovenie **§ 262 ods. 2** CSP).

„Ak rozhodnutie, ktorým sa konanie končí, nadobudlo právoplatnosť pred 1. júlom 2023, lehota na vydanie samostatného uznesenia podľa ustanovenia **§ 262 ods. 2** CSP v znení účinnom od 1. júla 2023 začína plynúť od 1. júla 2023“ (ustanovenie **§ 471d** CSP).

V rámci **zákona o súdnych poplatkoch** novelou dochádza k doplneniu nového prechodného ustanovenia **§ 18m** zákona o súdnych poplatkoch.

„Z úkonov a konaní navrhnutých alebo za konania začaté a právoplatne neukončené do 30. júna 2023 sa vyberajú poplatky podľa predpisov účinných od

1. júla 2023“ (ustanovenie **§ 18m** zákona o súdnych poplatkoch).

V zákone o súdnych poplatkoch dochádza tiež v rámci sadzobníka súdnych poplatkov k doplneniu položky **7b** o novú poznámku v nasledovnom znení: „Poplatok sa platí za žalobu ako celok bez ohľadu na počet výrokov (skutkových tvrdení a súvisiacich hodnotiacich úsudkov), ktoré sú predmetom žalobného návrhu; to platí aj v odvolacom konaní“.

→ Účinnosť novely

Novela nadobúda účinnosť **dňa 01. júla 2023.**

Publikované dňa 20.06.2023.

NOVELA STAVEBNÉHO ZÁKONA

Novinky sa dotknú aj oblasti participácie verejnosti v procese prijímania územnoplánovacej dokumentácie, a to prijatím novely stavebného zákona.

Dňa **09. mája 2023** bol Národnou radou Slovenskej republiky prijatý zákon č. **195/2023** Z. z. (ďalej len „novela“), ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. **50/1976** Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „stavebný zákon“) a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony. Novelou sa okrem stavebného zákona mení a dopĺňa aj **(A) zákon Slovenskej národnej rady č. 369/1990** Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o obecnom zriadení“), **(B) zákon Slovenskej národnej rady č. 377/1990** Zb. o hlavnom meste Slovenskej republiky Bratislave v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o hlavnom meste“), **(C) zákon Slovenskej národnej rady č. 401/1990** Zb. o meste Košice v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o meste Košice“), **(D) zákon č. 302/2001** Z. z. o samospráve vyšších územných celkov (zákon o samosprávnych krajoch) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o samosprávnych krajoch“) a **(E) zákon č. 200/2022** Z. z. o územnom plánovaní v znení neskoršieho predpisu (ďalej len „zákon o územnom plánovaní“).

→ Dôvody prijatia novely

Novela posilňuje postavenie verejnosti po vzore právnej úpravy v Českej republike prostredníctvom zástupcu verejnosti, ktorý bude zastupovať verejnosť na prerokovaní spoločnej pripomienky verejnosti pred orgánom územného plánovania, ktorý prerokúva návrh územnoplánovacej dokumentácie. Povinnosť prerokovať pripomienky so zástupcom verejnosti sa v zásade rovná rozporovému konaniu s tým rozdielom, že ak sa rozpory nepodarí odstrániť, neznamená to zablokovanie územnoplánovacej dokumentácie v ďalšom procese schvaľovania.

Doteraz mal župný, obecný a mestský úrad (magistrát) povinnosť vykonávať uznesenia zastupiteľstva. Pri územnom plánovaní sa tak často nedialo, navyše zastupiteľstvo nemohlo v zmysle

stavebného zákona meniť a dopĺňať návrh všeobecne záväzného nariadenia samosprávneho kraja, mesta alebo obce, ktorý sa týkal územného plánovania, hoci podľa zákona o obecnom zriadení by tak mohlo robiť. Novela priznáva uvedeným zastupiteľstvám právomoc prijímať uznesenia k územnoplánovacej dokumentácii, ktoré bude župný, obecný alebo mestský úrad (magistrát) povinný vykonať (obstarať nový územný plán alebo jeho zmeny a doplnky) za predpokladu, že tým nebude prekročená územná pôsobnosť orgánu, ktorý ho schválil, a že nie je v rozpore so zákonom, inak bude môcť predseda samosprávneho kraja, primátor alebo starosta využiť sistačné právo podľa platnej legislatívy. Takéto oprávnenie zastupiteľstiev sa premieta aj do stavebného zákona.

V nasledujúcom texte sa budeme venovať prehľadu najdôležitejších zmien, ktoré novela do stavebného zákona priniesla. Zároveň odkazujeme aj na plné znenie novely, v ktorom sú uvedené všetky zmeny a doplnenia vyššie uvedených právnych predpisov.

→ Stavebný zákon

Prvou zmenou, ktorú novela do stavebného zákona prináša je modifikácia ustanovenia **§ 17 ods. 1** stavebného zákona.

„Orgány územného plánovania sú povinné obstarávať územnoplánovacia dokumentáciu v súlade s potrebami územného rozvoja a starostlivosti o životné prostredie v primeranom a hospodárnom rozsahu. Orgány územného plánovania sú povinné obstarávať územnoplánovacia dokumentáciu aj vtedy, ak to vyplýva z podnetu orgánu uvedeného v ustanovení **§ 17 ods. 2 písm. d)** stavebného zákona. Územné plány obcí a územné plány zón sa obstarávajú vždy na výstavbu nových obcí, na umiestnenie verejnoprospešných stavieb a na podstatnú prestavbu, dostavbu alebo asanáciu existujúcich obcí alebo ich častí s cieľom zlepšiť životné prostredie, zabezpečiť ekologickú stabilitu a trvalo udržateľný rozvoj“ (ustanovenie **§ 17 ods. 1** stavebného zákona).

Novinkou sú napríklad aj nové ustanovenia **§ 17 ods. 2 písm. d) a § 25 ods. 1 písm. f)** stavebného zákona.

„Orgány územného plánovania obstarávajú územnoplánovaciú dokumentáciu z podnetu zastupiteľstva samosprávneho kraja alebo obecného zastupiteľstva prijatého formou uznesenia“ (ustanovenie **§ 17 ods. 2 písm. d)** stavebného zákona).

„Pred predložením návrhu územného plánu na schválenie sa preskúma, či návrh je v súlade s uznesením príslušného zastupiteľstva samosprávneho kraja alebo obecného zastupiteľstva“ (ustanovenie **§ 25 ods. 1 písm. f)** stavebného zákona).

V rámci stavebného zákona dochádza tiež k doplneniu prechodného ustanovenia **§ 142k** stavebného zákona.

„Uznesenia zastupiteľstiev na obstaranie územnoplánovacej dokumentácie schválené do 30. júna 2023 sa považujú za podnety podľa ustanovenia **§ 17 ods. 2 písm. d)** stavebného zákona v znení účinnom od 1. júla 2023“ (ustanovenie **§ 142k** stavebného zákona).

→ Zákon o obecnom zriadení

V zákone o obecnom zriadení dochádza k doplneniu nového ustanovenia **§ 11 ods. 4 písm. s)** zákona o obecnom zriadení.

„Obecné zastupiteľstvo rozhoduje o základných otázkach života obce, najmä je mu vyhradené schvaľovať podnety na obstaranie územnoplánovacej dokumentácie a podnety na jej aktualizáciu, ak ide o pozemok vo vlastníctve obce“ (ustanovenie **§ 11 ods. 4 písm. s)** zákona o obecnom zriadení).

→ Zákon o hlavnom meste

Novinkou v zákone o hlavnom meste je modifikácia ustanovenia **§ 11 ods. 5 písm. b)** zákona o hlavnom meste a doplnenie ustanovenia **§ 11 ods. 6** zákona o hlavnom meste.

„Mestskému zastupiteľstvu je vyhradené schvaľovať územný plán Bratislavy a celomestské koncepcie rozvoja jednotlivých oblastí života v Bratislave, ako aj schvaľovať podnety na obstaranie územnoplánovacej dokumentácie a podnety na jej aktualizáciu, ak ide o pozemok vo

vlastníctve Bratislavy alebo niektorej z jej mestských častí“ (ustanovenie **§ 11 ods. 5 písm. b)** zákona o hlavnom meste).

„Ak miestne zastupiteľstvo schváli uznesením podnet na obstaranie územnoplánovacej dokumentácie alebo podnet na jej aktualizáciu, mestské zastupiteľstvo je povinné takýto podnet prerokovať na svojom najbližšom zasadnutí od schválenia podnetu a prijať k nemu uznesenie“ (ustanovenie **§ 11 ods. 6** zákona o hlavnom meste).

→ Zákon o meste Košice

V zákone o meste Košice sa novelou dopĺňa ustanovenie **§ 10 ods. 3 písm. p) a § 10 ods. 6** zákona o meste Košice.

„Mestské zastupiteľstvo rozhoduje o základných otázkach života mesta, najmä je mu vyhradené schvaľovať podnety na obstaranie územnoplánovacej dokumentácie a podnety na jej aktualizáciu, ak ide o pozemok vo vlastníctve mesta alebo niektorej z jeho mestských častí“ (ustanovenie **§ 10 ods. 3 písm. p)** zákona o meste Košice).

„Ak miestne zastupiteľstvo schváli uznesením podnet na obstaranie územnoplánovacej dokumentácie alebo podnet na jej aktualizáciu, mestské zastupiteľstvo je povinné takýto podnet prerokovať na svojom najbližšom zasadnutí od schválenia podnetu a prijať k nemu uznesenie“ (ustanovenie **§ 10 ods. 6** zákona o meste Košice).

→ Zákon o samosprávnych krajoch

Zákon o samosprávnych krajoch sa novelou dopĺňa o nové ustanovenie **§ 11 ods. 2 písm. r)** zákona o samosprávnych krajoch.

„Zastupiteľstvu je vyhradené rozhodovať o základných otázkach samosprávneho kraja, a to schvaľovať podnety na obstaranie územnoplánovacej dokumentácie a podnety na jej aktualizáciu, ak ide o pozemok vo vlastníctve samosprávneho kraja“ (ustanovenie **§ 11 ods. 2 písm. r)** zákona o samosprávnych krajoch).

Novela nadobúda účinnosť čiastočne **(A) dňa 01. júla 2023 a (B) dňa 01. apríla 2024.**

Publikované dňa 20.06.2023.

NOVELA ZÁKONA O FONDE NA PODPORU VZDELÁVANIA

Zmeny sa po novom dotýkajú aj oblasti Fondu na podporu vzdelávania, a to najmä možnosti študentov predčasne splatiť pôžičku z tohto fondu.

Dňa **23. mája 2023** bol Národnou radou Slovenskej republiky prijatý zákon (ďalej len „novela“), ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. **396/2012 Z. z.** o Fonde na podporu vzdelávania v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o fonde“).

→ Ciel' novely

Cieľom novely je umožniť študentom predčasne splatiť pôžičku z Fondu na podporu vzdelávania (ďalej len „fond“) bez úhrady poplatkov alebo iných nákladov súvisiacich s predčasným splatením pôžičky. Fond podľa doterajšej právnej úpravy poskytoval pôžičky pre študentov, ako aj pre pedagógov. Právna úprava umožňovala predčasné splatenie pôžičky poskytovanej fondom bez úhrady poplatkov alebo iných nákladov súvisiacich s predčasným splatením pôžičky iba pedagógom. Študentom takáto možnosť zákonom umožnená nebola.

Jedným z hlavných cieľov fungovania fondu je podpora dostupnosti vysokoškolského vzdelávania na Slovensku. Fond za týmto účelom poskytuje zvýhodnené pôžičky pre študentov, ročne ide o stovky poskytnutých pôžičiek. Na výhodnosť pôžičky vplýva najmä jej konečná cena. Tú v prípade predčasného splatenia zvyšoval poplatok za predčasné splatenie, ktorý takto zbytočne navyšoval náklady dlžníka. Zákonná možnosť predčasne splatiť pôžičku bez poplatkov preto v konečnom dôsledku prispieje k zníženiu ceny pôžičky pre študentov. Fond tak bude jeden zo svojich hlavných cieľov naplňať efektívnejšie.

Zároveň dôjde k zrovnoprávneniu postavenia študentov a pedagógov z pohľadu možnosti predčasného splatenia pôžičky bez poplatkov. Možnosť predčasne splatiť pôžičku bez úhrady poplatkov alebo iných nákladov súvisiacich s predčasným splatením pôžičky sa bude týkať oboch typov pôžičiek pre študentov, ktoré Fond poskytuje - stabilizačnej pôžičky a pôžičky pre študentov.

V nasledujúcom texte sa budeme venovať prehľadu najdôležitejších zmien, ktoré novela do zákona o fonde priniesla. Zároveň odkazujeme aj na plné znenie novely, v ktorom sú uvedené všetky zmeny a doplnenia zákona o fonde.

Novelou dochádza napríklad k zmene ustanovenia **§ 11 ods. 6** zákona o fonde.

„Rada fondu oznámi na webovom sídle fondu každoročne k 31. augustu príslušného kalendárneho roka predbežné termíny na doručenie žiadostí o pôžičku na nasledujúci akademický rok. Prvým termínom na doručenie žiadostí o pôžičku je 30. september kalendárneho roka, v rámci ktorého sa vyčleňujú finančné prostriedky v celkovej výške určenej na pôžičky pre študentov na príslušný akademický rok. Rada fondu môže určiť aj skorší termín na doručenie žiadostí o pôžičku v prípade pôžičiek podľa ustanovenia **§ 10 ods. 5 písm. a)** zákona o fonde, ak študent podľa ustanovenia **§ 10 ods. 5 písm. a)** zákona o fonde žiada o pôžičku na úhradu školného, ktoré je podmienkou zápisu na štúdium alebo do ďalšej časti štúdia.“ a na konci sa bodka nahrádza čiarkou a pripájajú sa tieto slová: „okrem žiadostí o pôžičku podľa ustanovenia **§ 10 ods. 5 písm. a)** zákona o fonde, ak študent podľa ustanovenia **§ 10 ods. 5 písm. a)** zákona o fonde žiada o pôžičku na úhradu školného, ktoré je podmienkou zápisu na štúdium alebo do ďalšej časti štúdia. Ak finančné prostriedky určené na pôžičky pre študentov nie sú vyčerpané po 30. septembri príslušného kalendárneho roka, rada môže určiť ďalšie termíny na doručenie žiadostí o pôžičku až do vyčerpania všetkých finančných prostriedkov určených na pôžičky pre študentov na príslušný akademický rok. Fond informuje o určení ďalších termínov najmenej jeden mesiac pred ich uplynutím na svojom webovom sídle. Rada fondu posudzuje žiadosti o pôžičku doručené v určených termínoch samostatne. Žiadosť o pôžičku sa vzťahuje na akademický rok, v ktorom sa pôžička poskytuje“ (ustanovenie **§ 11 ods. 6** zákona o fonde).

Ustanovenie **§ 12 ods. 5** zákona o fonde („Ak má študent s fondom uzavretú zmluvu o pôžičke podľa ustanovenia **§ 10** zákona o fonde a rada fondu študentovi schváli ďalšiu pôžičku podľa ustanovenia **§ 10** zákona o fonde, uzavrie s

ním novú zmluvu, ktorou sa zruší predchádzajúca zmluva; istina pôžičky pozostáva z výšky nesplatenej časti istiny podľa zrušenej zmluvy a poskytnutej pôžičky na základe novej žiadosti študenta. Nesplatené úroky podľa zrušenej zmluvy sa stávajú nesplatenými úrokmi podľa novej zmluvy. Na základe jednej zmluvy nie je možné súčasne poskytnúť pôžičku podľa ustanovenia § 10 zákona o fonde a pôžičku podľa ustanovenia § 13a zákona o fonde“) sa po novom zo zákona o fonde vypúšťa.

Novela do zákona o fonde dopĺňa aj nové ustanovenia § 13 ods. 11 zákona o fonde a § 13d ods. 10 zákona o fonde.

„Dlžník fondu podľa ustanovenia § 12 ods. 5 zákona o fonde môže splatiť pôžičku a úroky alebo ich časť predčasne bez úhrady poplatkov alebo iných nákladov súvisiacich s predčasným splatením pôžičky alebo jej časti, ak tak urobí najskôr po začatí plynutia lehoty splatnosti podľa ustanovenia § 17 ods. 7 zákona o fonde a uplynutí odkladov splátok podľa ustanovenia § 13 ods. 3 zákona o fonde“ (ustanovenie § 13 ods. 12 zákona o fonde).

Dlžník fondu podľa ustanovenia § 13c ods. 4 zákona o fonde môže splatiť stabilizačnú pôžičku a úroky alebo ich časť predčasne bez úhrady poplatkov alebo iných nákladov súvisiacich s predčasným splatením stabilizačnej pôžičky alebo jej časti, ak tak urobí najskôr po začatí plynutia lehoty splatnosti podľa ustanovenia § 17 ods. 7 zákona o fonde a uplynutí odkladov splátok podľa ustanovenia § 13d ods. 3 zákona o fonde“ (ustanovenie § 13d ods. 10 zákona o fonde).

Novinkou je tiež ustanovenie § 20a zákona o fonde.

„Fond je na účely zabezpečenia funkcionality používateľského rozhrania na podávanie žiadosti o pôžičku, na účely spracúvania, vyhodnocovania a ďalších úkonov spojených so žiadosťou o pôžičku, na účely poskytnutia pôžičky, na účely uzavretia zmluvy o pôžičke a na účely správy zmluvného vzťahu zo zmluvy o pôžičke oprávnený získavať a používať údaje evidované v informačných systémoch verejnej správy a ďalších informačných systémoch, v rovnakom rozsahu a rovnakým spôsobom, ako orgán verejnej moci podľa všeobecného predpisu proti byrokracii“ (ustanovenie § 20a ods. 1 zákona o fonde).

„Ak správca alebo prevádzkovateľ informačného systému verejnej správy poskytuje údaje z tohto systému v rámci elektronickej komunikácie prostredníctvom modulu procesnej integrácie a integrácie údajov, fond má na účely zabezpečenia činností podľa ustanovenia § 20a ods. 1 zákona o fonde právo na prístup k týmto údajom aj bez žiadosti, automatizovaným spôsobom s nepretržitým prístupom prostredníctvom tohto modulu“ (ustanovenie § 20a ods. 2 zákona o fonde).

„Pri preukazovaní totožnosti osoby na účely vyplnenia a podania žiadosti o pôžičku môže fond zabezpečiť jej identifikáciu a preukázanie totožnosti s použitím úradného autentifikátora alebo iného autentifikátora, ktorý zodpovedá najmenej úrovni zabezpečenia „pokročilá“ a postupovať spôsobom ustanoveným pre identifikáciu a autentifikáciu podľa všeobecného predpisu o výkone verejnej moci elektronicke. Na účel podľa prvej vety sú správcovia častí autentifikačného modulu povinní poskytnúť fondu súčinnosť potrebnú na zabezpečenie takejto identifikácie a autentifikácie“ (ustanovenie § 20a ods. 3 zákona o fonde).

„Fond je na účely podľa ustanovenia § 20a ods. 1 zákona o fonde oprávnený spracúvať osobné údaje žiadateľa o pôžičku, dlžníka z pôžičky a ak sa vyžaduje ručenie aj ručiteľa, a to v rozsahu osobných údajov, ktoré sa podľa tohto zákona o fonde uvádzajú v žiadosti o pôžičku a v zmluve o pôžičke, v rozsahu nevyhnutnom na dosiahnutie tohto účelu a po dobu podľa ustanovenie § 18 ods. 6 zákona o fonde“ (ustanovenie § 20a ods. 4 zákona o fonde).

„Ak sa tak fond a Ministerstvo školstva Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo školstva“) dohodnú, fond môže na činnosti spojené s poskytovaním údajov na účely podľa ustanovenia § 20a ods. 1 zákona o fonde používať informačné technológie verejnej správy, ktoré zabezpečí ministerstvo školstva a ministerstvo školstva môže v mene fondu vykonávať právne úkony spojené s týmto poskytovaním, vrátane uzatvárania dohôd so správcami a prevádzkovateľmi podľa ustanovenia § 20a ods. 1 a 2 zákona o fonde“ (ustanovenia § 20a ods. 6 zákona o fonde).

Novela na záver prináša aj nové prechodné ustanovenie § 23e zákona o fonde.

„Ustanovenia § 13 ods. 12 a § 13d ods. 10 zákona o fonde sa vzťahujú aj na všetky zmluvy o

pôžičkách pre študentov a na všetky zmluvy o stabilizačných pôžičkách uzatvorené a nesplatené pred 1. júlom 2023“ (ustanovenie **§ 23 ods. 1** zákona o фонде).

„Ustanovenia **§ 14 ods. 1 písm. d)** a **§ 15 ods. 3** zákona o фонде v znení účinnom od 1. júla 2023 sa prvýkrát použijú na žiadosti o pôžičku pre

pedagógov doručené v kalendárnom roku 2024“ (ustanovenie **§ 23e ods. 2** zákona o фонде).

→ Účinnosť novely

Novela nadobúda účinnosť **dňa 01. júla 2023.**

Publikované dňa 20.06.2023.

NOVELA ZÁKONA O VÝBERE MÝTA

Novela zákona o výbere mýta má za cieľ odstránenie negatívneho vplyvu na vodičov a prevádzkovateľov niektorých typov vozidiel, ktorí sú neprimerane prísne a viacnásobne sankcionovaní za prípadné porušenie jednotlivých povinností na úseku výberu mýta.

Dňa **18. mája 2023** bol Národnou radou Slovenskej republiky prijatý zákon č. **202/2023** Z. z. (ďalej len „novela“), ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. **474/2013** Z. z. o výbere mýta za užívanie vymedzených úsekov pozemných komunikácií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o výbere mýta“).

→ Ciel' novely

Cieľom novely je podľa dôvodovej správy zmiernenie tvrdosti zákona o výbere mýta a jeho negatívneho vplyvu na vodičov a prevádzkovateľov vozidiel s najväčšou prípustnou celkovou hmotnosťou nad 3 500 kg alebo jazdnými súpravami s najväčšou prípustnou hmotnosťou nad 3 500 kg, ktorí sú neprimerane prísne a viacnásobne sankcionovaní za prípadné porušenie jednotlivých povinností na úseku výberu mýta. Zároveň sa týmto upravujú aj jednotlivé problematické časti zákona o výbere mýta ktoré sa zosúladujú so znením zákona č. **488/2013** Z. z. o diaľničnej známke a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov aby sa odstránila dvojkoľajnosť sankcionovania.

Doterajšia právna úprava bola podľa predkladateľov novely problematická v aplikačnej praxi správnych orgánov (okresných úradov). Správne orgány opomínali, že v správnom trestaní je nutné rešpektovať základné princípy trestania, medzi ktoré patrí aj princíp zákonnosti (legality), ktorý je spojený s uplatnením zásady nullum crimen sine lege (žiadny trestný čin bez zákona), nulla poena sine lege (žiadny trest bez zákona), z ktorej taktiež vyplýva nepripustnosť analógie v neprospech páchatela. Tento princíp je zakotvený aj v čl. 49 Ústavy Slovenskej republiky, pričom táto ústavná ochrana sa týka nielen trestného konania, ale je potrebné ju aplikovať aj v konaní o uložení pokuty za správny delikt.

Podmienky trestnej aj deliktuálnej zodpovednosti a ukladania sankcií sa nesmú rozširovať. V novele sa za viac správnych deliktov toho istého prevádzkovateľa vozidla spáchaných tým istým vozidlom v jednom konaní uloží len jedna pokuta, tak ako to je uvedené aj v zákone č. 488/2013 Z. z. o diaľničnej známke a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a nepredstavuje to žiadne aplikačné problémy. Správne orgány výkladom doterajšej právnej úpravy zákona o výbere mýta sankcionovali viacnásobne za jedno porušenie ktoré sa prelínalo cez viaceré kalendárne dni. Účelom sankcie nie je len represia, ale súčasne má mať preventívny a výchovný charakter a teda nemôže byť likvidačná pre podnikateľský subjekt.

V nasledujúcom texte sa budeme venovať prehľadu najdôležitejších zmien, ktoré novela do zákona o výbere mýta priniesla. Zároveň odkazujeme aj na plné znenie novely, v ktorom sú uvedené všetky zmeny a doplnenia zákona o výbere mýta.

Prvou zmenou, ktorú novela do zákona o výbere mýta prináša je zmena ustanovenia **§ 27 ods. 3** zákona o výbere mýta.

„Za priestupok podľa ustanovenia **§ 27 ods. 1 písm. a)** zákona o výbere mýta sa uloží pokuta vo výške päťdesiatnásobku nedoplatku mýta, najviac však 800 eur, a v blokovom konaní vo výške tridsaťnásobku nedoplatku mýta, pričom výsledná suma sa zaokrúhli na celú sumu v eurách deliteľnú piatimi, najviac však do výšky 500 eur. Ak nie je možné určiť výšku nedoplatku mýta, uloží sa pokuta vo výške 500 eur“ (ustanovenie **§ 27 ods. 3** zákona o výbere mýta).

Novela ďalej prináša aj úpravu ustanovení **§ 28 ods. 4, 10 a 11** zákona o výbere mýta.

„Za správny delikt podľa ustanovenia **§ 28 ods. 1 písm. a)** zákona o výbere mýta sa uloží pokuta vo výške od 100 eur do 600 eur. Ak prevádzkovateľ vozidla uhradí nedoplatok mýta do 24:00 hodiny nasledujúceho kalendárneho dňa od dňa porušenia povinnosti pokuta sa neuloží. Za správny delikt podľa ustanovenia **§ 28 ods. 2** zákona o výbere mýta sa uloží pokuta vo výške od 1 500 eur do 10

000 eur“ (ustanovenie **§ 28 ods. 4** zákona o výbere mýta).

„Za viac správnych deliktov podľa ustanovenia **§ 28 ods. 1** zákona o výbere mýta toho istého prevádzkovateľa vozidla spáchaných tým istým vozidlom sa v jednom konaní uloží len jedna pokuta“ (ustanovenie **§ 28 ods. 10** zákona o výbere mýta).

„O viacerých správnych deliktoch podľa ustanovenia **§ 28 ods. 11** zákona o výbere mýta toho istého prevádzkovateľa vozidla spáchaných rôznymi vozidlami sa rozhodne a pokuta sa uloží osobitne vo viacerých samostatných konaniach vedených podľa vozidla, ktorými bol správny delikt spáchaný. Samostatné konania o všetkých správnych deliktoch toho istého prevádzkovateľa vozidla podľa ustanovenia **§ 28 ods. 1** zákona o výbere mýta spáchaných viacerými vozidlami nie je možné spojiť do jedného konania ani o takýchto

správnych deliktoch rozhodnúť jedným rozhodnutím“ (ustanovenie **§ 28 ods. 11** zákona o výbere mýta).

Na záver novela prináša nové prechodné ustanovenie **§ 36i** zákona o výbere mýta.

„Konanie o priestupku a správnom delikte začaté a právoplatne neskončené pred 1. júlom 2023 sa dokončí podľa predpisov účinných od 1. júla 2023“ (ustanovenie **§ 36i** zákona o výbere mýta).

→ Účinnosť novely

Novela nadobúda účinnosť **dňa 01. júla 2023.**

Publikované dňa 20.06.2023.

ZÁKON O EURÓPSKOM HLAVNOM MESTE KULTÚRY

Slovensko bude už po druhýkrát hostiť titul Európske hlavné mesto kultúry. Kým v roku 2013 sa týmto titulom pýšili Košice, v roku 2026 sa Európskym mestom kultúry stane Trenčín.

Dňa **16. mája 2023** bol Národnou radou Slovenskej republiky prijatý zákon o Európskom hlavnom meste kultúry (ďalej len „zákon o EHMK“) a o zmene zákona č. **299/2020** Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva kultúry Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o poskytovaní dotácií“).

→ Dôvody prijatia novely

Výber mesta, ktorému sa titul Európske hlavné mesto kultúry udelí, je založený na dvojfázovom výberovom konaní, do ktorého sa kandidátske mesto prihlasuje so žiadosťou a tzv. bidbookom, teda plánom programových aktivít a projektov tvorených subjektmi pôsobiacimi v oblasti kultúrno-kreatívneho priemyslu, ktoré v prípade úspešnej kandidatúry budú v danom meste realizované. Požiadavky na obsah žiadosti, ako aj kritéria hodnotenia žiadosti sú špecifikované v **Rozhodnutí č. 445/2014/EÚ v znení Rozhodnutia (EÚ) 2017/1545 a Rozhodnutia (EÚ) 2020/2229** na roky 2020 až 2033 a ďalších dokumentoch Európskej komisie. Z výberového konania na základe odporúčania nezávislej hodnotiacej komisie a po vymenovaní riadiacim orgánom, ktorým je Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky, vzíde víťazné mesto.

V roku 2013 hostilo titul Európske hlavné mesto kultúry mesto Košice. V roku 2026 bude jeho hosťiteľom mesto Trenčín. Skúsenosti minulých období ukázali, že pre úspešnú realizáciu projektu je nevyhnutné pripraviť adekvátny právny rámec, ktorý by umožňoval efektívne napĺňanie programových aktivít v súlade s právnym poriadkom Slovenskej republiky a požiadavkami vyplývajúcimi z podmienok stanovených Európskou komisiou.

Zákon o EHMK na úvod zakotvuje úpravu úvodných ustanovení (ustanovenie **§ 1** zákona o EHMK) a vykonávateľa (ustanovenie **§ 2** zákona o EHMK).

„Tento zákon o EHMK upravuje **(A)** osobu, ktorá v Slovenskej republike zabezpečuje realizáciu

projektu Európskeho hlavného mesta kultúry (ďalej len „vykonávateľ“), **(B)** niektoré právne vzťahy pri realizácii projektu Európskeho hlavného mesta kultúry, **(C)** financovanie projektu Európskeho hlavného mesta kultúry“ (ustanovenie **§ 1** zákona o EHMK).

„Vykonávateľom podľa ustanovenia **§ 1 písm. a)** zákona o EHMK môže byť **(A)** mesto, ktoré je držiteľom titulu Európske hlavné mesto kultúry alebo **(B)** právnická osoba zriadená alebo založená mestom podľa písmena a)“ (ustanovenie **§ 2 ods. 1** zákona o EHMK). „Zakladateľmi právnickej osoby podľa ustanovenia **§ 2 ods. 1 písm. b)** zákona o EHMK môžu byť spolu s mestom podľa ustanovenia **§ 2 ods. 1 písm. a)** zákona o EHMK ďalšie orgány územnej samosprávy“ (ustanovenie **§ 2 ods. 2** zákona o EHMK).

„Členom kontrolného orgánu právnickej osoby podľa ustanovenia **§ 2 ods. 1 písm. b)** zákona o EHMK je zástupca každého ústredného orgánu štátnej správy a orgánu územnej samosprávy, ktorý poskytuje tejto právnickej osobe finančné prostriedky na realizáciu projektu Európskeho hlavného mesta kultúry“ (ustanovenie **§ 2 ods. 3** zákona o EHMK).

Zákon o EHMK sa ďalej venuje problematike **(1)** realizácie projektu Európskeho hlavného mesta kultúry (ustanovenie **§ 3** zákona o EHMK), **(2)** financovania projektu Európskeho hlavného mesta kultúry“ (ustanovenie **§ 4** zákona o EHMK), **(3)** príspevku zo štátneho rozpočtu (ustanovenie **§ 5** zákona o EHMK).

„Realizácia projektu Európskeho hlavného mesta kultúry predstavuje činnosti smerujúce k napĺňaniu kultúrneho a umeleckého obsahu obsiahnutého v žiadosti o udelenie titulu, ktorá bola vyhodnotená ako úspešná a na základe ktorej bol mestu udelený titul“ (ustanovenie **§ 3 ods. 1** zákona o EHMK).

„Vykonávateľ realizuje projekt Európskeho hlavného mesta kultúry sám alebo jeho realizáciu celkom alebo z časti zabezpečuje prostredníctvom tretej osoby (ďalej len „priamy realizátor“)“ (ustanovenie **§ 3 ods. 2** zákona o EHMK). „Priamym realizátorom môže byť najmä právnická osoba alebo fyzická osoba uvedená v žiadosti o udelenie titulu ako subjekt zapojený do tvorby a realizácie

programu“ (ustanovenie **§ 3 ods. 3** zákona o EHMK).

„Projekt Európskeho hlavného mesta kultúry je financovaný **(A)** z príspevku zo štátneho rozpočtu podľa ustanovenia **§ 5** zákona o EHMK, **(B)** z príspevku z rozpočtu orgánov územnej samosprávy podľa ustanovenia **§ 6** zákona o EHMK, **(C)** z finančných prostriedkov z fondov Európskej únie, **(D)** z darov fyzických osôb alebo právnických osôb, **(E)** z iných príjmov vykonávateľa“ (ustanovenie **§ 4** zákona o EHMK).

„Vláda Slovenskej republiky (ďalej len „vláda“) môže rozhodnúť o poskytnutí príspevku vykonávateľovi na projekt Európskeho hlavného mesta kultúry prostredníctvom rozpočtovej kapitoly Ministerstva kultúry Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“)" (ustanovenie **§ 5 ods. 1** zákona o EHMK). „Podpora projektu Európskeho hlavného mesta kultúry sa poskytuje vykonávateľovi na základe zmluvy o poskytnutí príspevku uzatvorenej medzi ministerstvom a vykonávateľom“ (ustanovenie **§ 5 ods. 2** zákona o EHMK).

„Zmluva podľa ustanovenia **§ 5 ods. 2** zákona o EHMK obsahuje najmä **(A)** identifikačné údaje zmluvných strán, **(B)** bankové spojenie a číslo bankového účtu vykonávateľa, **(C)** výšku príspevku, **(D)** účel poskytnutia príspevku, ktorým je realizácia projektu Európskeho hlavného mesta kultúry, **(E)** podmienky použitia príspevku, **(F)** termín použitia príspevku, **(G)** termín zúčtovania príspevku, **(H)** termín vrátenia nepoužitých finančných prostriedkov a číslo bankového účtu, na ktorý sa tieto finančné prostriedky poukazujú, **(I)** spôsob kontroly použitia príspevku“ (ustanovenie **§ 5 ods. 3** zákona o EHMK).

„Vykonávateľ môže použiť finančné prostriedky poskytnuté podľa ustanovenia **§ 5 ods. 1** zákona o EHMK na vlastnú prevádzku a na programové a umelecké aktivity projektu Európskeho hlavného mesta kultúry. Percentuálny podiel finančných prostriedkov, ktoré môže vykonávateľ použiť na vlastnú prevádzku, určí zmluva podľa ustanovenia **§ 5 ods. 2** zákona o EHMK“ (ustanovenie **§ 5 ods. 4** zákona o EHMK). „Finančné prostriedky podľa ustanovenia **§ 5 ods. 1** zákona o EHMK sa ich pripísaním na účet vykonávateľa považujú na účely podľa osobitného predpisu za vyčerpané na určený účel“ (ustanovenie **§ 5 ods. 5** zákona o EHMK).

„Vykonávateľ je oprávnený príspevok podľa ustanovenia **§ 5 ods. 1** zákona o EHMK alebo jeho

časť poskytnúť na základe zmluvy priamemu realizátorovi. Priamy realizátor je pri použití príspevku povinný postupovať podľa osobitného predpisu. Zmluva s priamym realizátorom musí obsahovať minimálne náležitosti podľa ustanovenia **§ 5 ods. 3** zákona o EHMK“ (ustanovenie **§ 5 ods. 6** zákona o EHMK). „Príspevok podľa ustanovenia **§ 5 ods. 1** zákona o EHMK nemôže byť použitý na splácanie úverov a pôžičiek“ (ustanovenie **§ 5 ods. 7** zákona o EHMK).

Zákon o EHMK sa na záver venuje aj úprave príspevku orgánov územnej samosprávy (ustanovenie **§ 6** zákona o EHMK) a spoločných ustanovení (ustanovenie **§ 7** zákona o EHMK).

„Orgány územnej samosprávy môžu poskytnúť vykonávateľovi príspevok na projekt Európskeho hlavného mesta kultúry“ (ustanovenie **§ 6 ods. 1** zákona o EHMK). „Na poskytnutie príspevku podľa ustanovenia **§ 6 ods. 1** zákona o EHMK sa primerane použijú ustanovenia **§ 5 ods. 2 až 7** zákona o EHMK“ (ustanovenie **§ 6 ods. 2** zákona o EHMK).

„Týmto zákonom o EHMK nie sú dotknuté osobitné predpisy o štátnej pomoci“ (ustanovenie **§ 7 ods. 1** zákona o EHMK). „Finančné prostriedky poskytnuté vykonávateľovi podľa tohto zákona o EHMK môže vykonávateľ používať len na účely podľa tohto zákona o EHMK“ (ustanovenie **§ 7 ods. 2** zákona o EHMK).

„Kontrolu hospodárenia s príspevkom podľa ustanovenia **§ 5** zákona o EHMK a kontrolu dodržania účelu príspevku, podmienok ustanovených týmto zákonom a podmienok dohodnutých v zmluve podľa ustanovenia **§ 5 ods. 6** zákona o EHMK vykonávajú príslušné orgány podľa osobitných predpisov. Odvod, penále a pokutu za porušenie finančnej disciplíny pri nakladaní s príspevkom podľa ustanovenia **§ 5** zákona o EHMK ukladá a vymáha Úrad vládného auditu“ (ustanovenie **§ 7 ods. 3** zákona o EHMK). „Na porušenie finančnej disciplíny vykonávateľom sa vzťahuje osobitný predpis“ (ustanovenie **§ 7 ods. 4** zákona o EHMK).

→ Účinnosť novely

Zákon o EHMK nadobúda účinnosť **dňa 01. júla 2023.**

Publikované dňa 20.06.2023.

ZÁKON O REGISTRII TRESTOV

Hlavným cieľom zákona o registri trestov je implementácia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/816, ktorým sa zriaďuje centralizovaný systém na identifikáciu členských štátov, ktoré majú informácie o odsúdeniach štátnych príslušníkov tretích krajín a osôb bez štátnej príslušnosti (ECRIS-TCN), s cieľom doplniť Európsky informačný systém registrov trestov, a ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2018/1726 a transpozícia smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/884 zo 17. apríla 2019, ktorou sa mení rámcové rozhodnutie Rady 2009/315/SVV, pokiaľ ide o výmenu informácií o štátnych príslušníkoch tretích krajín a pokiaľ ide o Európsky informačný systém registrov trestov (ECRIS), a ktorou sa nahrádza rozhodnutie Rady 2009/316/SVV.

Dňa **03. mája 2023** bol Národnou radou Slovenskej republiky prijatý zákon č. **192/2023** Z. z. o registri trestov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o registri trestov“). Zákomom o registri trestov dochádza aj k zmene a doplneniu **(A) zákona č. 301/2005** Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“), **(B) zákon Slovenskej národnej rady č. 71/1992** Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“), **(C) zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 145/1995** Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o správnych poplatkoch“), **(D) zákon č. 747/2004** Z. z. o dohľade nad finančným trhom a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o dohľade nad finančným trhom“), **(E) zákon č. 305/2005** Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnoprávnej ochrane“) a **(F) zákon č. 473/2005** Z. z. o poskytovaní služieb v oblasti súkromnej bezpečnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o súkromnej bezpečnosti) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súkromnej bezpečnosti“).

V nasledujúcom texte sa budeme venovať prehľadu najdôležitejších zmien, ktoré zákon o registri trestov prináša. Zároveň odkazujeme

aj na plné znenie zákona o registri trestov, v ktorom sú uvedené všetky zmeny a doplnenia vyššie uvedených právnych predpisov.

Zákon o registri trestov na úvod obsahuje právnu úpravu **(1) základných ustanovení, (2) podkladu evidencie, (3) úschovne dokumentácie a (4) nahliadnutiu do elektronickej podoby záznamov registra trestov.** Na úvod sa pristávame pri úprave **základných ustanovení a úschovne dokumentácie.**

→ Základné ustanovenia

„Generálna prokuratúra Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) získava, zhromažďuje, spracúva a zabezpečuje výmenu informácií vrátane citlivých informácií, uchovávanie a uschovávanie dokumentácie a poskytovanie informácií o **(A) osobách, ktoré boli právoplatne odsúdené súdmi v trestnom konaní, (B) osobách, pri ktorých bolo právoplatne podmienene zastavené trestné stíhanie súdom alebo prokurátorom, (C) osobách, pri ktorých bol v trestnom konaní schválený zmier a zastavené trestné stíhanie súdom alebo prokurátorom, (D) nadväzujúcich rozhodnutiach alebo opatreniach, ktoré súvisia s rozhodnutiami podľa písmen a) a b), (E) iných skutočnostiach významných pre trestné konanie, ak to ustanovuje zákon o registri trestov, (F) odsúdeniach a ostatných súvisiacich rozhodnutiach vydaných súdmi iných členských štátov Európskej únie a súdmi iných štátov, ak to ustanovuje medzinárodná zmluva, ktorou je Slovenská republika viazaná“ (ustanovenie **§ 1 ods. 1** zákona o registri trestov).**

„Dokumentáciu a informácie podľa ustanovenia **§ 1 ods. 1** zákona o registri trestov vedie generálna prokuratúra v registri trestov“ (ustanovenie **§ 1 ods. 2** zákona o registri trestov).

„Informácie z registra trestov podľa ustanovenia **§ 1 ods. 1** zákona o registri trestov sa poskytujú na účely **(A) trestného konania, (B) civilného procesu, správneho súdneho procesu alebo správneho konania, (C) obrany a bezpečnosti štátu, (D) osvedčovania bezúhonnosti a spoľahlivosti osoby“** (ustanovenie **§ 1 ods. 3** zákona o registri trestov).

„Informácie z registra trestov sa poskytujú **(A)** osobám, ktorých sa týkajú, ak tento zákon o registri trestov neustanovuje inak, **(B)** oprávneným orgánom uvedeným v ustanoveniach **§ 13, § 21 a § 30** zákona o registri trestov, **(C)** súdom a justičným orgánom iných štátov spôsobom a v rozsahu ustanovenom medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná, **(D)** ústredným orgánom iných členských štátov Európskej únie pre výmenu informácií o odsúdeniach a ostatných súvisiacich rozhodnutiach podľa osobitného predpisu a podľa tohto zákona o registri trestov“ (ustanovenie **§ 1 ods. 4** zákona o registri trestov).

„Generálna prokuratúra vedie evidenciu a zabezpečuje ochranu osobných údajov a informácií uvedených v ustanovení **§ 1 ods. 1** zákona o registri trestov podľa osobitného predpisu o ochrane osobných údajov pred zničením, odcudzením, stratou, poškodením, neoprávneným prístupom, zmenou alebo neoprávneným rozširovaním; evidenciu registra trestov sa vedie aj elektronickými prostriedkami v Centrálnom informačnom systéme prokuratúry“ (ustanovenie **§ 1 ods. 5** zákona o registri trestov).

„Súčasťou registra trestov je aj úschovňa dokumentácie“ (ustanovenie **§ 1 ods. 6** zákona o registri trestov). „V rozsahu potrebnom na plnenie úloh môže generálna prokuratúra požadovať údaje z informačného systému registra fyzických osôb, evidencie pobytu obyvateľov, evidencie občianskych preukazov, evidencie o cestovných dokladoch, evidencie o pobyte cudzincov, z matriky, zo súdu, z registra právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci alebo z iných registrov a evidencií právnických osôb“ (ustanovenie **§ 1 ods. 7** zákona o registri trestov). „Na účely tohto zákona o registri trestov sa citlivou informáciou rozumejú biometrické údaje a informácie o odsúdeniach fyzických osôb spracovávaných podľa tohto zákona o registri trestov a osobitných predpisov“ (ustanovenie **§ 1 ods. 8** zákona o registri trestov).

„Generálna prokuratúra plní úlohu ústredného orgánu pre výmenu informácií o odsúdeniach a ostatných súvisiacich rozhodnutiach s inými členskými štátmi Európskej únie a Spojeným kráľovstvom Veľkej Británie a Severného Írska podľa medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná“ (ustanovenie **§ 2 ods. 1** zákona o registri trestov).

„Výmena informácií podľa ustanovenia **§ 2 ods. 1** zákona o registri trestov je pre členské štáty Európskej únie zabezpečovaná prostredníctvom Európskeho informačného systému registrov trestov a vo vzťahu k Spojenému kráľovstvu Veľkej Británie a Severného Írska podľa medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná“ (ustanovenie **§ 2 ods. 2** zákona o registri trestov).

„Ak výmena informácií podľa ustanovenia **§ 2 ods. 2** zákona o registri trestov nie je z technických alebo iných dôvodov možná, informácie možno vymieňať aj poštou alebo inou bezpečnou formou, ktorá umožňuje vyhotovenie písomného znenia, ak je možné posúdiť ich hodnovernosť; informácie podľa ustanovenia **§ 25 ods. 1 a § 26 ods. 1** zákona o registri trestov sa vymieňajú prostredníctvom formulára, ktorého vzor je uvedený v prílohe č. 1, v jazykovom režime podľa oznámení členských štátov Európskej únie Generálnemu sekretariátu Rady Európskej únie“ (ustanovenie **§ 2 ods. 3** zákona o registri trestov).

→ Úschovňa dokumentácie

„Podklady evidencie, ktorými sa oznamujú údaje a informácie podľa ustanovení **§ 3 až 8 a § 24 ods. 4** zákona o registri trestov, sa v registri trestov uchovávali alebo uschovávali sto rokov od narodenia fyzickej osoby, ktorej sa týkajú. V prípade právnickej osoby sto rokov od jej zániku, ak tento zákon o registri trestov neustanovuje inak“ (ustanovenie **§ 9 ods. 1** zákona o registri trestov).

„Podklady evidencie súvisiace s právoplatnými rozhodnutiami súdov a prokurátorov, ktoré boli v neskoršom konaní zrušené, ako aj podklady evidencie týkajúce sa evidencie zomretých osôb, sa z registra trestov vyradujú a uschovávajú sa v úschovni dokumentácie; to neplatí pre podklady evidencie o spoločnom treste a súhrnnom treste. Údaje a informácie z úschovne dokumentácie sa poskytujú oprávneným orgánom podľa ustanovenia **§ 21 ods. 1 a 2** zákona o registri trestov na ich písomnú žiadosť“ (ustanovenie **§ 9 ods. 2** zákona o registri trestov). „Ak sa vykoná trest zrušenia právnickej osoby a trest prepadnutia majetku uložený právnickej osobe, príslušný podklad evidencie sa nevyraďuje“ (ustanovenie **§ 9 ods. 3** zákona o registri trestov).

Zákon o registri trestov sa ďalej zameriava aj na problematiku **(1) verejných listín, (2) výpisu z registra trestov, (3) výpisu z registra trestov pre prácu s deťmi a mládežou, (4) špecializovaného výpisu z registra trestov, (5) osobitných ustanovení o podávaní žiadosti na zastupiteľskom úrade a (6) spoločných ustanovení pre výpisy z registra trestov.** Za zmienku stojí najmä ustanovenie **§ 12** zákona o registri trestov, upravujúce samotný **výpis z registra trestov.**

→ Výpis z registra trestov

„Vo výpise z registra trestov sa uvedú nezahladené odsúdenia súdom Slovenskej republiky, súdom iného členského štátu Európskej únie, ako aj súdom iného štátu, ktorého rozhodnutie bolo uznané súdom Slovenskej republiky, vrátane údajov o priebehu výkonu uložených trestov, ochranných opatrení a primeraných obmedzení alebo povinností, ak sa podľa rozhodnutia súdu alebo na základe zákona nehľadí na páchatela, ako keby nebol odsúdený“ (ustanovenie **§ 12 ods. 1** zákona o registri trestov). „Výpis z registra trestov, ak ide o fyzickú osobu, generálna prokuratúra vydá na žiadosť fyzickej osobe, ktorej sa týka a ktorej totožnosť musí byť overená. Výpis z registra trestov, ak ide o právnickú osobu, generálna prokuratúra vydá na žiadosť osobe, ktorej totožnosť musí byť overená“ (ustanovenie **§ 12 ods. 2** zákona o registri trestov).

„Za výpis z registra trestov právnickej osoby sa považuje aj zoznam právoplatne odsúdených právnických osôb (ďalej len „zoznam“) podľa ustanovenia **§ 14** zákona o registri trestov“ (ustanovenie **§ 12 ods. 3** zákona o registri trestov). „Žiadosť o výpis z registra trestov obsahuje a) ak ide o fyzickú osobu **(1)** meno, priezvisko, rodné priezvisko, pôvodné meno alebo priezvisko, ak došlo k zmene mena alebo zmene priezviska, prípadne prezývku osoby, ktorej sa žiadosť o výpis z registra trestov týka, **(2)** dátum narodenia, rodné číslo, miesto a okres narodenia, štát narodenia, adresu trvalého pobytu, **(3)** štátne občianstvo, **(4)** druh a číslo dokladu totožnosti, **(5)** pohlavie, **(6)** meno, priezvisko a rodné priezvisko rodičov, **(B)** ak ide o právnickú osobu **(1)** obchodné meno alebo názov právnickej osoby, **(2)** sídlo právnickej osoby, **(3)** identifikačné číslo organizácie, **(4)** označenie registra, v ktorom je právnická osoba zapísaná, ak ide o právnickú osobu so sídlom mimo územia

Slovenskej republiky“ (ustanovenie **§ 12 ods. 4** zákona o registri trestov).

„Totožnosť žiadateľa sa overuje **(A)** u občana Slovenskej republiky z občianskeho preukazu, cestovného pasu, diplomatického pasu alebo služobného pasu; ak ide o žiadosť podanú elektronicky, totožnosť sa overuje z autentifikátora s úrovňou zabezpečenia „vysoká“ podľa osobitných predpisov o elektronickom doručovaní, **(B)** u občana členského štátu Európskej únie z rodného listu s jeho úradne osvedčeným prekladom do štátneho jazyka a z cestovného dokladu alebo dokladu preukazujúceho totožnosť občana členského štátu Európskej únie; ak ide o žiadosť podanú elektronicky, totožnosť sa overuje z autentifikátora s úrovňou zabezpečenia „vysoká“ podľa osobitných predpisov o elektronickom doručovaní, **(C)** u štátneho príslušníka tretej krajiny z rodného listu s jeho úradne osvedčeným prekladom do štátneho jazyka a z cestovného dokladu, **(D)** u štátneho príslušníka tretej krajiny aj z biometrických údajov podľa ustanovenia **§ 22** zákona o registri trestov a podľa osobitného predpisu“ (ustanovenie **§ 12 ods. 5** zákona o registri trestov).

„Žiadosť o výpis z registra trestov sa podáva **(A)** generálnej prokuratúre, **(B)** poštovému podniku vykonávajúcemu činnosť osvedčujúcej osoby (ďalej len „osvedčujúca osoba“), ak tento zákon o registri trestov v ustanovení **§ 23** zákona o registri trestov neustanovuje inak, **(C)** zastupiteľskému úradu Slovenskej republiky v zahraničí (ďalej len „zastupiteľský úrad“), **(D)** elektronicky prostredníctvom elektronickej komunikácie subjektmi podľa ustanovenia **§ 13** zákona o registri trestov“ (ustanovenie **§ 12 ods. 6** zákona o registri trestov). „Ak sa žiadosť o výpis z registra trestov podáva na mieste podľa ustanovenia **§ 12 ods. 6 písm. a) až c)** zákona o registri trestov, správnosť údajov podľa ustanovenia **§ 12 ods. 4 písm. b)** zákona o registri trestov sa overuje elektronicky prostredníctvom elektronickej komunikácie v informačnom systéme verejnej správy“ (ustanovenie **§ 12 ods. 7** zákona o registri trestov).

„Žiadosť o výpis z registra trestov môže podať a výpis z registra trestov môže prevziať aj osoba splnomocnená žiadateľom, okrem žiadateľa podľa ustanovenia **§ 12 ods. 5 písm. d)** zákona o registri trestov. Splnomocnenie musí byť úradne osvedčené notárom alebo iným na to príslušným orgánom, nesmie byť staršie ako 90 dní a pripája sa k

žiadosti. Splnomocnená osoba musí predložiť doklad, ktorým sa podľa ustanovenia § 12 ods. 5 zákona o registri trestov overuje totožnosť žiadateľa, a doklad, ktorým preukazuje svoju totožnosť“ (ustanovenie § 12 ods. 8 zákona o registri trestov). „Na účel overenia totožnosti žiadateľa a splnomocnenej osoby, ak sa žiadosť o výpis z registra trestov podáva na mieste podľa ustanovenia § 12 ods. 6 zákona o registri trestov, nemožno použiť kópie požadovaných dokladov podľa ustanovenia § 12 ods. 5 zákona o registri trestov, a to ani vtedy, ak sú úradne osvedčené; to neplatí, ak sa žiadosť o výpis z registra trestov podáva na zastupiteľskom úrade podľa ustanovenia § 17 zákona o registri trestov“ (ustanovenie § 12 ods. 9 zákona o registri trestov).

„Ak je to potrebné na odstránenie pochybností o totožnosti žiadateľa, údaje uvedené v ustanovení § 12 ods. 4 písm. a) šiestom bode zákona o registri trestov žiadateľ na vyzvanie preukazuje originálom rodného listu“ (ustanovenie § 12 ods. 10 zákona o registri trestov). „Ak na odstránenie pochybností o správnosti údajov podľa ustanovenia § 12 ods. 4 písm. b) zákona o registri trestov nepostačujú údaje z registra právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci, žiadateľ predloží výpis z registra, v ktorom je právnická osoba zapísaná“ (ustanovenie § 12 ods. 11 zákona o registri trestov).

„Pri spracovaní žiadosti o výpis z registra trestov môže generálna prokuratúra získavať údaje z občianskeho preukazu v rozsahu podľa ustanovenia § 12 ods. 4 písm. a) prvého bodu až piateho bodu zákona o registri trestov elektronicky“ (ustanovenie § 12 ods. 12 zákona o registri trestov). „Správnosť údajov uvedených v žiadosti o výpis z registra trestov overujú určení zamestnanci (A) generálnej prokuratúry, (B) osvedčujúcej osoby, (C) zastupiteľských úradov, (D) orgánov verejnej moci“ (ustanovenie § 12 ods. 13 zákona o registri trestov).

„Po overení správnosti údajov podľa ustanovenia § 12 ods. 4, 5, 7 až 13 zákona o registri trestov na mieste podľa ustanovenia § 12 ods. 6 písm. b) a c) zákona o registri trestov sa žiadosť o výpis z registra trestov zasiela elektronicky prostredníctvom elektronickej komunikácie generálnej prokuratúre na vydanie výpisu z registra trestov“ (ustanovenie § 12 ods. 14 zákona o registri trestov). „Ak sa žiadosť o výpis z registra trestov podáva na vybavenie v listinnej podobe, jej listinné vyhotovenie sa zakladá do evidencie

orgánu podľa ustanovenia § 12 ods. 6 písm. a) až c) zákona o registri trestov. Po uplynutí troch rokov od podania sa žiadosť z evidencie vyraduje“ (ustanovenie § 12 ods. 15 zákona o registri trestov). „Generálna prokuratúra uchováva údaje obsiahnuté v žiadosti o výpis z registra trestov po dobu 20 rokov od jej podania. Na uchovávanie logov sa vzťahuje osobitný predpis“ (ustanovenie § 12 ods. 16 zákona o registri trestov).

Vo zvyšnej časti sa zákon o registri trestov zaoberá (1) odpisom z registra trestov pre vybrané povolania a civilný proces, (2) odpisom registra trestov, (3) oprávnenými orgánmi, (4) biometriou, (5) štátnym príslušníkom tretej krajiny, (6) organizáciou obsahu výmeny informácií medzi členskými štátmi Európskej únie, (7) žiadosťou o informácie z registra trestov iného členského štátu Európskej únie a (8) odpoveďou na žiadosť o informácie z registra trestov.

→ Odpis registra trestov

Na záver sa pristavíme pri ustanovení § 20 zákona o registri trestov, upravujúcom odpis registra trestov.

„Odpis registra trestov je možné vydať len na účely trestného konania a na účel obrany a bezpečnosti štátu“ (ustanovenie § 20 ods. 1 zákona o registri trestov). „V odpise registra trestov sa uvedú informácie o (A) každom právoplatnom odsúdení súdom Slovenskej republiky, súdom iného členského štátu Európskej únie, ako aj súdom iného štátu, ktorého rozhodnutie bolo uznané súdom Slovenskej republiky, (B) priebehu výkonu trestu a priebehu výkonu ochranného opatrenia, (C) odsúdeniach, hoci podľa rozhodnutia súdu alebo na základe zákona boli zahladené“ (ustanovenie § 20 ods. 2 zákona o registri trestov).

„Súčasťou odpisu registra trestov sú aj informácie o (A) právoplatnom rozhodnutí súdu alebo o právoplatnom rozhodnutí prokurátora o podmienenom zastavení trestného stíhania, (B) právoplatnom rozhodnutí súdu alebo o právoplatnom rozhodnutí prokurátora o schválení zmieru a zastavení trestného stíhania, (C) právoplatnom odsúdení občana Slovenskej republiky alebo o právoplatnom odsúdení osoby, ktorá má trvalý pobyt na území Slovenskej republiky, súdom iného štátu, ktoré nebolo uznané súdom Slovenskej republiky, s uvedením, že pre

oprávnené orgány podľa ustanovenia **§ 21 ods. 2 a § 30** zákona o registri trestov toto rozhodnutie nemá právne účinky na území Slovenskej republiky a má len informatívny charakter“ (ustanovenie **§ 20 ods. 3** zákona o registri trestov).

„Generálna prokuratúra vydá odpis registra trestov len na žiadosť oprávnených orgánov uvedených v tomto zákone a len na zákonom ustanovený účel, inak generálna prokuratúra vydá výpis z registra trestov podľa ustanovenia **§ 12 ods. 1** zákona o registri trestov. Žiadosť môže podať len oprávnený orgán uvedený v ustanovení **§ 21 ods. 1 a 2 a v § 30** zákona o registri trestov. Na listinné alebo elektronické podanie žiadosti o odpis registra trestov sa primerane vzťahuje ustanovenie **§ 12 ods. 4 až 16 a § 13** zákona o registri trestov. „Žiadosť o odpis registra trestov oprávneného orgánu musí obsahovať okrem údajov uvedených v ustanovení **§ 12 ods. 4** zákona o registri trestov aj **(A)** číslo konania a presné označenie orgánu, ktorý o odpis registra trestov žiada, **(B)** meno a priezvisko určenej osoby podľa ustanovenia **§ 20 ods. 5** zákona o registri trestov, **(C)** účel, na ktorý sa odpis registra trestov žiada podľa ustanovenia **§ 1 ods. 3** zákona o registri trestov; Slovenská informačná služba a Vojenské spravodajstvo účel neuvádzajú“ (ustanovenie **§ 20 ods. 5** zákona o registri trestov).

„O odpis registra trestov môže požiadať a odpis registra trestov môže prevziať len osoba určená oprávneným orgánom, ktorej meno a priezvisko tento orgán vopred písomne oznámi generálnej prokuratúre; táto osoba pred podaním žiadosti overí správnosť údajov uvedených v žiadosti. Oznámenie v listinnej podobe obsahuje aj ustanovenie osobitného predpisu oprávňujúce daný orgán podať žiadosť o odpis registra trestov a vzor

podpisu určenej osoby a vzor odtlačku pečiatky oprávneného orgánu. Určený zamestnanec generálnej prokuratúry po podaní žiadosti overí oprávnenosť žiadateľa a zákonnosť účelu, na ktorý sa odpis registra trestov žiada“ (ustanovenie **§ 20 ods. 6** zákona o registri trestov).

„Oprávnený orgán bezodkladne písomne oznámi generálnej prokuratúre zmenu a zrušenie oprávnenia určenej osoby“ (ustanovenie **§ 20 ods. 7** zákona o registri trestov). „Podávanie žiadosti o odpis registra trestov, ako aj zasielanie odpisu registra trestov oprávneným orgánom sa uskutočňuje aj elektronickými prostriedkami. Pri zasielaní odpisu registra trestov elektronickými prostriedkami sa na odpise registra trestov neuvádza meno a priezvisko osoby určenej oprávneným orgánom, ktorá o odpis registra trestov žiada“ (ustanovenie **§ 20 ods. 8** zákona o registri trestov). „Žiadosť na štátneho príslušníka tretej krajiny podľa ustanovenia **§ 20 ods. 5** zákona o registri trestov sa predkladá spolu s identifikátorom biometrických údajov, ak bol pridelený, a biometrickými údajmi, ak sú k dispozícii“ (ustanovenie **§ 20 ods. 9** zákona o registri trestov).

→ Účinnosť novely

Novela nadobúda účinnosť čiastočne **(A) dňom vyhlásenia, (B) dňa 01. októbra 2023, (C) dňa 01. januára 2026 a (D) dňa 31. decembra 2025.**

Publikované dňa 20.06.2023.

Informácie uvedené v bulletine ULC Čarnogurský PRO BONO nie sú poskytovaním právnych rád. Nemožno z neho odvodzovať žiadne práva ani povinnosti. Materiál obsiahnutý v tomto dokumente je informatívnej povahy a aplikácia vyššie uvedených informácií bude vždy špecifická v závislosti od konkrétnych okolností prípadu. Z uvedených dôvodov pri konkrétnych právnych riešeniach preto vždy odporúčame konzultácie. I keď bulletin nepreberá zodpovednosť za prípadné chyby či nepresnosti, ani za akékoľvek škody vzniknuté z aktivít konaných na základe informácií uvedených v tomto dokumente.

Obsah bulletinu ULC Čarnogurský PRO BONO nie je možné využívať pre účely zisku, ponúkať svojim klientom ako svoj vlastný alebo publikovať bez predchádzajúceho písomného súhlasu spoločnosti ULC Čarnogurský s.r.o. V prípade záujmu o ďalšie informácie alebo o poskytnutie individuálneho poradenstva či konzultácií nás neváhajte kontaktovať.

V prípade, že naďalej nechcete byť adresátom tejto služby, kontaktujte nás na e-mailovej adrese probono@ulclegal.com. Ďakujeme.

V prípade akýchkoľvek otázok kontaktujte, prosím, autora článkov JUDr. Martina Točka prostredníctvom emailovej adresy jurkovic@ulclegal.com.

© ULC Čarnogurský, 2023